

Emile DE MOT

° Antwerpen 20-10-1835

† Brussel 23-11-1909

Burgemeester van Brussel 1899 - 1909

Emile Jean André De Mot werd geboren te Antwerpen op 20 oktober 1835, als zoon van Jean André De Mot (Brussel 1811 - Etterbeek 1879) en Thérèse Heman (Gent 1812 - Etterbeek 1873). Zijn vader was "fondateur-directeur" van de "Koninklijke Sint-Hubertusgalerijen" te Brussel.

Emile De Mot volde eerst de lessen aan het "Athénée Royal" te Brussel en volgde nadien rechten aan de U.L.B. waar hij tot doctor promoveerde in 1857. Hij ondernam zijn stage bij de vermaarde advocaat Auguste Orts, liberaal volksvertegenwoordiger en gemeenteraadslid van Brussel. Enkele jaren later, in 1863, huwde hij met Pauline Gabriëlle Françoise Orts (Brussel 1843 - Brussel 1885), de dochter van zijn leermeester.

Hij werd advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel (1857-1872) en nadien advocaat bij het Hof van Cassatie (1873-1909). Hij werd ook Stafhouder (1889) van de Orde van Advocaten. Meer dan een halve eeuw bleef hij actief in de advocatuur.

DE MOT ALS VRIJMETSELAAR

Emile De Mot werd geïniteerd in de loge "Les Vrais Amis de l'Union et du Progrès Réunis" op 20 maart 1866. Hij was er zeer actief en beoefende er verschillende bestuursfuncties uit. Hij werd er "Achtbare Meester" van zijn werkplaats. Tijdens zijn meesterschap was het een periode van grote activiteit. Meerdere onderwerpen werden er behandeld zoals: het openbaar en verplicht onderwijs, de commerciële en industriële toestand van België en het programma van de liberale partij.

Hij werd Luitenant Groot Commandeur van de Hoge Raad van België op 23 november 1888 en volgde Pierre Van Humbeek op als Souverein Groot Commandeur van de Hoge Raad van België op 16 januari 1891.

DE MOT ALS LIBERAAL POLITICUS

Emile De Mot werd liberaal volksvertegenwoordiger op 14 juni 1892, in vervanging van H. de Merode de Westerloo. Hijzelf werd op 21 oktober 1894 vervangen door J. de Borchgrave. Van 27 mei 1900 tot 23 november 1909 zal hij in de Senaat zetelen. Na zijn overlijden werd hij opgevolgd door L. Catteau. In de Senaat was hij als eminent jurist lid van de Commissie voor Justitie (1900-1909).

DE MOT ALS BURGEMEESTER

De liberale kringen wisten hem aan te trekken en zagen in hem een zeer bekwaam persoon. Bij de gemeenteraadsverkiezing van 25 oktober 1881 werd advocaat De Mot verkozen tot raadslid. Gezien zijn juridische deskundigheid werd hij aanstonds bij K.B. van 17 december 1881 benoemd tot schepen van geschillen of "contentieux".

In 1897 had te Brussel in het Jubelpark een "Internationale Tentoonstelling" plaats, waarvan schepen Emile De Mot voorzitter werd van het uitvoerend comité. Een functie die hij in 1906 opnieuw aanvaardde voor de Wereldtentoonstelling in de Solboschwijk van 1910.

Bij K.B. van 16 december 1899 werd Emile De Mot benoemd tot burgemeester van Brussel, in opvolging van Karel Buls, die zijn ontslag had ingediend. In zijn openingstoespraak verklaarde De Mot: "Heren, ik heb geen nieuw programma voor te stellen. Het bestuur van de heer Buls gaat verder". Gedurende tien jaar was De Mot burgemeester, tijdens een zeer rustige periode, wat later de "Belle Epoque" zal genoemd worden. Brussel telde toen (1900) 183.683 inwoners en de agglomeratie 626.000 inwoners. Tijdens zijn ambtsperiode vierde België zijn 75ste verjaardag van onafhankelijkheid. Als burgemeester gaf hij weinig blijk van uitstraling. Zijn grote verdienste werd zijn inzet in verband met de voorbereidingen van de Wereldtentoonstelling van 1910, die plaats had na zijn overlijden. De Mot kende ondanks zijn hogere studies geen woord Nederlands en was niet bijzonder Vlaamsvriendelijk. De Mot heeft het merendeel der Vlaamse klassen, ingesteld door Buls, afgeschaft.

Als burgemeester mag men hem beschouwen als een overgangsfiguur, tussen twee markante persoonlijkheden: zijn voorganger Karel Buls en zijn opvolger Adolphe Max.

Emile De Mot overleed als vrijmetselaar en antiklerikaal op 23 november 1909 in zijn woning te Brussel aan de Zavelstraat 7. In ditzelfde huis woonde van 1843 tot 1846, Mgr. Vincenzo Peccie (1831-1903) als Pauselijk Nuntius te Brussel, de latere paus Leo XIII (1878-1903).

ZIJN GRAFKAPEL

Emile De Mot werd bijgezet op de begraafplaats van Brussel-stad te Evere in een reeds bestaande familiekerker (Perk 16. Rond punt van de burgemeesters). De grafkapel dateert van 1877. Op de linkerkant werd er een bronzen gedenkplaat aangebracht van de hand van beeldhouwer Godfried De Vreese met als opschrift: "A Me. Emile De Mot. Ses anciens stagiaires. 1857-1907". Aan de rechterzijde van de grafkapel werd een bronzen medaillon aangebracht met de beeltenis van zijn zoon, met de volgende tekst: "Jean De Mot, né à Bruxelles 26 août 1876. Tué à l'ennemi à Passchendaele le 5 octobre 1918".

M

Monsieur PAUL DE MOT, Avocat à la Cour d'Appel de Bruxelles, Madame PAUL DE MOT, leurs filles: Mesdemoiselles PAULINE et GHISLAINE DE MOT;

Monsieur EDOUARD MECHELYNCK, Conseiller à la Cour d'Appel de Bruxelles, Madame EDOUARD MECHELYNCK, née MATHILDE DE MOT, leurs enfants: Mesdemoiselles CÉCILE et MADELEINE MECHELYNCK, Messieurs ROBERT et JACQUES MECHELYNCK;

Monsieur FERNAND PELTZER, Secrétaire de Légation de S. M. le Roi des Belges et Madame FERNAND PELTZER, née JEANNE DE MOT;

Monsieur JULES LORTHIOIR, Docteur en médecine, Madame JULES LORTHIOIR, née LAURE DE MOT, leurs enfants: Monsieur PAUL LORTHIOIR et Mesdemoiselles YVONNE et MARGUERITE LORTHIOIR;

Monsieur JEAN DE MOT, Attaché aux Musées royaux, Madame JEAN DE MOT, leur fille: Mademoiselle ELÉONORE DE MOT;

Monsieur OSCAR FANCHAMPS et Madame OSCAR FANCHAMPS, née SUZANNE DE MOT;

Les familles DE MOT et ORTS,
ont l'honneur de vous faire part de la perte irréparable qu'ils viennent d'éprouver en la personne de

MONSIEUR EMILE DE MOT

Veuf de Madame Pauline ORTS

AVOCAT A LA COUR DE CASSATION

ANCIEN BATONNIER DE L'ORDRE

BOURGEMESTRE DE LA VILLE DE BRUXELLES

SÉNATEUR

PRÉSIDENT DU COMITÉ EXÉCUTIF DE L'EXPOSITION DE BRUXELLES (1910)

ANCIEN MEMBRE DE LA CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS

GRAND OFFICIER DE L'ORDRE DE LÉOPOLD

DÉCORÉ DE LA CROIX CIVIQUE DE 1re CLASSE ET DE LA MÉDAILLE COMMÉMORATIVE DU RÈGNE DE S. M. LÉOPOLD II

GRAND CORDON DES ORDRES DE SAINT-MICHEL EN BAVIÈRE ET DU DOUBLE DRAGON DE CHINE

GRAND OFFICIER DES ORDRES DE LA COURONNE D'ITALIE, DU LION ET DU SOLEIL DE PERSE, DE LA RÉDEMPTION AFRICAINE

COMMANDEUR DE LA LÉGION D'HONNEUR

OFFICIER DE L'ORDRE D'ALBERT LE VALEUREUX ET DE L'ORDRE DE HOHENZOLLERN

CHEVALIER DE LA COURONNE DE CHÈNE

ETC., ETC.

leur père, beau-père, grand-père et parent, né à Anvers le 20 octobre 1835 et décédé à Bruxelles le 23 novembre 1909.

Les funérailles ont eu lieu.

Bruxelles, le 25 novembre 1909.

Brux. - Imp. Coosemans, rue Bodenhoeck, 5.

Op hetzelfde Rondpunt van de Burgemeesters bevindt zich een tweede grafkapel De Mot. Het betreft hier de grafkapel van Edmond-Désiré De Mot, industrieel en oud-burgemeester van Hornu. Hij werd geboren te Antwerpen op 1 februari 1838 en overleed te Brussel op 17 november 1913. Deze is een kozijn van Emile De Mot.

EEN LAAN EN EEN MONUMENT

De dag na zijn overlijden kwam de gemeenteraad samen om kennis te nemen van het overlijden van hun burgemeester. De raad besloot in geheime zitting om de Natiënlaan (tussen de Louisalaan en de Ter Kamerenlaan) te herdopen tot de Emile De Motlaan.

*Het dubbelmonument De Mot (links) - Bols (rechts)
aan het einde van de Louisalaan.*

Zijn monument werd opgericht samen met dat van zijn voorganger Karel Bols, aan het uiteinde van de Louisalaan en het begin van de Emile De Motlaan. Het dubbelmonument is van de hand van beeldhouwer Victor Rousseau, naar de plannen van architect Joseph Van Neck. Het monument werd ingehuldigd op 30 juni 1928.

NAAMSVERKLARING

De familienaam De Mot, Delamotte, Delmotte en andere varianten verwijzen naar een zeer verspreide plaatsnaam. De betekenis is te vinden in het Romeinse "mota" en verwijst naar hoogte, heuveltje, gewoonlijk met een kasteel erop en door een gracht omgeven. Een familienaam die op meerdere plaatsen zijn oorsprong kan vinden.

KWARTIERSTAAT EMILE DE MOT

Met het genealogisch onderzoek naar de voorouders van Emile De Mot hebben wij geen groot succes geboekt. Eén: de vader van Emile De Mot was een natuurlijke zoon van Anna Catharina De Mot, en twee: de grootouders langs moederszijde komen respectievelijk uit Frankfurt-am-Main (D) en Sittard (NL).

Jos LAPORTE

GERAADPLEEGDE WERKEN

- Cinquantenaire professionnel de Me. Emile De Mot, avocat à la Cour de Cassation, Ancien Batonnier, 1857-1907.
- Notification du décès de M. le Bourgmestre Emile De Mot, in Bulletin Communal, 24 novembre 1909, pp. 1117-1129.
- Inauguration du monument Buls - De Mot, in Bulletin Communal, 1928, pp. 3-8.
- Décès de M. Emile De Mot, notre président d'honneur, in L'Union Commerciale et Industrielle, 7e année, septembre-décembre 1909.
- L.J. PEELLAERT, La Représentation maçonnique dans les noms de rues de Bruxelles, Brussel, 1982, pp. 127-129.
- Bruxelles Exposition, Moniteur de l'Exposition Universelle et internationale de Bruxelles 1910, 1907-1909.
- Cecilia VANDERVELDE, La Nécropole de Bruxelles, Brussel, 1998, p. 36.
- Stadsarchief Brussel, Fonds Fauconnier, Rouwbrieven De Mot; S.C.G.G., verzameling rouwbrieven. Rouwbrieven De Mot.
- Centrum voor Familiegeschiedenis te Merksem-Antwerpen (V.V.F.). Verzameling rouwbrieven: rouwbrief van Jean André De Mot (vader van Emile De Mot).

GENEALOGISCHE MEDEWERKING

- Briefwisseling met V.V.F.-lid Robert Matthyssen uit Asse, juni 1982.
- Briefwisseling met het Gemeentearchief Groningen (Nederland), juni 1982.
- Briefwisseling met de Gemeentelijke Archiefdienst Sittard (Nederland), juli 1982.
- Briefwisseling met het Rijksarchief in Limburg / Maastricht (Nederland), augustus 1982.

